

ŠKODA PLZNĚ

platforma pro informace, nápady a
diskuzi za lepší budoucnost Plzně

6. setkání Škody Plzně – zvláštní setkání s Plzeň 2015 o.p.s., plzeňskými institucemi a školami - 16.9.2011

Věž Plzeň 2015, Pražská 19, 301 00 Plzeň

Účastníci:

Instituce, organizace a zájmy psané za jmény jsou uváděny pouze z důvodu profesního či zájmového zařazení účastníka. Všichni účastníci vystupují jako soukromé osoby, není-li uvedeno jinak.

Tomáš Bernhardt (Škoda Plzně, Plzeňské fórum, ZČM v Plzni) - tomas.beno@seznam.cz

Stanislava Brejchová (Škoda Plzně, NPÚ ÚOP v Plzni) - sbrejchova@seznam.cz

Jana Domanická (NPÚ ÚOP v Plzni) - domanicka@plzen.npu.cz

Petr Domanický (Škoda Plzně, Zapálení, ZČG) - domanicky@zpc-galerie.cz

Irena Ellis (Škoda Plzně, galerijní pedagogika) - irena.ellis@gmail.com

Kryštof Jindra (Škoda Plzně) - krystofjindra@seznam.cz

Petr Jindra (ZČG) - jindra@zpc-galerie.cz

Štěpán Jindra - st.jindra@gmail.com

Vít Jindra - vitjindra@seznam.cz

Kamila Jůzlová (Škoda Plzně, o.s. Domaslav) - k.juzlova@seznam.cz

Ida Kaiserová (Plzeň 2015, Centrum pro komunitní práci) - ida.kaiserova@cpkp.cz

Petr Klíma (Škoda Plzně, UUD ZČU, Plzeň 2015) - pklima@uud.zcu.cz

Daniel León (Centrum pro komunitní práci) - danek77@seznam.cz

Soňa Rychlíková (Plzeň 2015, o.s. Světovar) - rychlikova@plzen2015.cz

Marek Sivák (Škoda Plzně, architektonický ateliér) - m.sivak@skodaplzne.cz

Adam Skála (Archiv města Plzně) - adamskala@seznam.cz

Petr Sokol (NPÚ ÚOP v Plzni) - sokol@plzen.npu.cz

Milan Svoboda (Plzeň 2015, urbanismus, architektura, krajina) - svobodami@plzen.eu

Petr Šneberk (architektonický ateliér) - petr.sneberk@volny.cz

Miroslav Tejml (zastupitel obce Olbramov) - mirosko@seznam.cz

Jiří Zábran (Škoda Plzně, architektonický ateliér) - j.zabran@seznam.cz

Úvod:

Ředitel Plzeň 2015, o.p.s. Milan Svoboda jako hostitel setkání uvítal přítomné účastníky. Petr Klíma a Marek Sivák jako iniciátoři setkání uvítali přítomné účastníky a shrnuli, že účelem besedy je zmapovat zamýšlené projekty institucí, sdružení a dalších skupin a domluvit případnou spolupráci, koordinaci či zapojení nových subjektů. Během diskuze by se měly nejen představit plánované projekty, ale i se zamyslet nad tím, co by Plzeň v dalších několika letech potřebovala a jak by bylo možné to podpořit, dále pak nad úlohou jednotlivých institucí a skupin (kamenné instituce, Plzeň 2015, o.p.s., neformálních či občanská sdružení).

Setkání proběhlo v tomto přibližném harmonogramu:

- 1) Krátké představení Škody Plzně (Marek Sivák)
- 2) Připravované projekty institucí (zástupci institucí, Plzně 2015 a UUD ZČU)
- 3) Vztah institucí a veřejnosti, vzdělávací funkce (Irena Ellis)
- 4) Centrum urbanismu, architektury a designu (Petr Klíma, Marek Sivák)
- 5) Městské zásahy v Plzni (Petr Klíma)
- 6) Výstava urbanistických a architektonických projektů do Plzně (Marek Sivák)
- 7) Hledání potřeb Plzně – průběžná i závěrečná debata nad kritickými body (města, plánování města, kultury, politiky, institucí) a možným nastartováním řešení (všichni)

Nejdůležitější výstupy:

SPOLEČNÉ PROJEKTY:

- A) Plzni citelně chybí instituce pro urbanismus a architekturu: Mohlo by se jí stát **Centrum urbanismu, architektury a designu**. Bylo by přínosné, aby to byl multi-institucionální projekt, tj. aby v něm byly spojené snahy ZČG, ZČM, ZČU, NPÚ, Plzně 2015, Archivu a dalších. Je asi zapotřebí vybrat instituci, která by ho přímo spravovala (administrativně, finančně), ostatní instituce by se podílely personálně, projektově a finančně. Centrum by mohlo mít sídlo ve Světovaru nebo v nově objeveném interiéru Adolfa Loose Klatovská 110. Pisatel zápisu se domnívá, že by centrum mělo mít dobrou dostupnost, aby bylo „použitelné“ i pro každodenní život, Klatovská 110 by tedy byla vhodnější. Centrum by mělo sloužit k prezentaci výstav (jak autorských zpracovaných Centrem, tak putovních), dále by při Centru mohla vzniknout tématická knihovna (vhodná by byla diskuze s MK a SVK o případné podpoře knihovny) a prezentace / poradenství – v Centru by mohly být vyvěšeny aktuální plzeňské projekty (územní plán a plánované stavby) – poradenství k aktuálním projektům by mohli zajišťovat pracovníci Centra (např. studenti UUD ZČU). Při centru by měl také vzniknout finanční fond, který by zajišťoval urbanistické, architektonické a designové projekty v Plzni (některé vycházky, přednášky, výstavy, odborníky).
- B) Plzni citelně chybí odborné **publikace**. Některé publikace se již připravují, souhrnná samostatná publikace o urbanismu, architektuře a designu by mohla vzniknout při Centru jako kumulace výzkumné práce Centra (tj. všech institucí, které by se na něm podílely). Souhrnná publikace by měla být financována z fondu Centra nebo ze speciálního grantu.
- C) Je zapotřebí uchopit **veřejný prostor mezi Masnými krámy, Pražskou 13 a Vodárenskou věží**. Dále je zapotřebí vybudovat „**galerii pod širým nebem**“ (nebo ve stanu) na místě **U Zvonu**, aby si lidé zvykli, že toto místo galerii náleží. Těchto úkolů by se měla ujmout zejména ZČG a Plzeň 2015, jichž se to bezprostředně týká, ale i další subjekty.
- D) Je zapotřebí uspořádat **Městské zásahy a Výstavu urbanistických a architektonických projektů** z poslední doby (která by mohla kulminovat spolu s výstavou Nerealizovaná Plzeň a Zmizelá Plzeň ve velký společný projekt). Tato výstava těžko vznikne bez podpory některé instituce, Škoda Plzně se na ní bude velice ráda podílet, ale potřebuje k tomu další zázemí (personální, profesní, finanční).
- E) **Výstavy** a projekty institucí v Plzni by bylo dobré pokud možno spojovat pod **společný koncept**, dělat je kontextuálně (často dnes již jsou, jen to není objeveno, zdůrazněno,

využito). Např. plánová výstava Baroko je projektem ZČG, ale podobný projekt chtěla dělat i Plzeň 2015, Tomáš Bernhardt ze ZČM se nedávno zabýval barokními rukopisy atd. Stejně tak by byla škoda, aby výstavy Nerealizovaná Plzeň a Zmizelá Plzeň a potažmo Projekty z poslední doby proběhly bez společného konceptu – je možno vymyslet společný název, medializaci, náboj – každý nový projekt na podobné téma se k tomu připojí, důležitá je **serialita** (sériovost ne ve významu prefabrikace ale ve významu **pokračování a navazování**).

- F) **Škoda Plzně** (a další skupiny) by v tomto mohla fungovat jako organizace nápomocná s některými projekty a na oplátku zaštiťovaná či podporovaná některou(ými) institucí(emi). Dle Programu rozvoje kultury 2009-2019 by měl být kladen důraz na spolupráci institucí s občanskými sdruženími a neziskovými organizacemi, je potřeba využít potenciál nápadů a lidí, kteří v Plzni existují a jsou ochotni poskytnout svou energii, na druhou stranu nelze tuto energii vysát, je potřeba vymyslet nějakou **dlouhodobě udržitelnou spolupráci**. Též lze spolupracovat v rovině medializace a webových stránek, bylo by dobré, aby instituce posílaly program Škodě Plzně i Plzni 2015 a ten byl zveřejňován na jejich stránkách, eventuálně by mohly mít instituce vyhrazenou část stránek, kam by psaly pozvánky, komentáře, postřehy...
- G) Z diskuse vyplynulo, že by bylo záhodné uspořádat zvláštní setkání na téma **Instituce a vzdělávací programy pro školy i veřejnost**. Tohoto sezení by se mohl účastnit ještě větší počet institucí (divadla, knihovny, školy) včetně jejich čelních představitelů.
- H) Z diskuse dále vyplynulo, že by se měla **Škoda Plzně, Plzeň 2015 a ÚKRMP setkat u společného stolu** ke společné diskuzi. Toto setkání by mohlo proběhnout v říjnu, co nejdříve.
- I) Další pobídkou setkání bylo, že by se měla Plzeň (instituce i sdružení) více zabývat **sídlíšti** a tím aktualizovat toto téma i u magistrátu města. V Praze např. funguje skupina Ládví, proběhly projekty „klasické“ galerie vystavěné z kontejnerů na sídlíšti i zvláštní galerie, která fungovala v několika prázdných bytech (návštěvník dostal na centrále klíče od různých bytů a pak chodil po sídlíšti a navštěvoval „galerii“). Další akce byl např. festival Street for Art u metra Opatov.

DROBNÉ NÁPADY A POSTŘEHY, KTERÉ BY NEMĚLY ZAPADNOUT:

- J) **Výstavy** o Hanušovi Zápalovi a Leo Meislovi, dále výstava Zmizelá Plzeň (**ZČG**).
- K) **NPÚ** by mohlo pořádat **debaty k aktuálním tématům a kauzám**, nemusí zastávat konkrétní stanovisko (složitě autorizovat od vedení), ale můžou uskutečnit besedu či workshop např. k Městským lázním, zámku Štáhlavy atd. V současné době podobné věci dělají některé občanské skupiny (Umění je obrana, Kultura(k) vítězí) a pak k tomu přizvou Pavla Domanického, aby promluvil o historii lázní i vývoji kauzy, ale je škoda, že se něco podobného neuspořádá oficiálně a ve vhodném prostředí
- L) **Architekti** by měli mluvit jazykem normálních lidí, měly by vznikat projekty pro veřejnost (vycházky, besedy, výstavy), aby se lidé zainteresovali a rozuměli tomu, o co architektům jde. V současné době je největší problém, že **chybí politická poptávka po dobrém urbanismu a architektuře**.
- M) Při **rekonstrukci Masných krámů (ZČG)** by se mělo počítat se využitím podkroví a hlavně s **integrací edukativních programů** a prostor tomu uzpůsobit! Nová galerie hned tak nebude, musí se tedy pracovat s tím, co je, v prostorech, které jsou.
- N) Je zapotřebí stále a do úmoru mluvit o **chybějících a potřebných budovách v Plzni** (galerie, archiv, planetárium, hvězdárna, koncertní sál atd.)
- O) V Plzni nebudou v blízké budoucnosti velké investice, je tedy potřeba **jít pomalu**

správným směrem a dělat malé dobré věci a při všech příležitostech toto prosazovat a podporovat.

Tématické zpracování obsahu setkání:

Ad 2) PŘIPRAVOVANÉ PROJEKTY INSTITUCÍ (Všichni účastníci vystupují jako soukromé osoby, není-li uvedeno jinak)

ZČG (Petr Jindra) – Na rok 2015 není zatím plánován urbanistický ani architektonický projekt. Nicméně je stále ve hře nová budova ZČG, jejíž projekt byl pozastaven, ale neodstřelen. K budově existuje několik modelů a projektová dokumentace.

Pro rok 2015 se chystá výstava Západočeské baroko (spolu s Ústavem dějin umění AV ČR a ZČM v Plzni). Spolu s výstavou existuje záměr vydat seriózního průvodce po barokních západních Čechách. Nemilou ranou pro projekt byla smrt iniciátora projektu, profesora PhDr. Mojmíra Horyny.

Plzeň 2015 (Milan Svoboda) – Program Plzeň 2015 se neomezuje jen na Plzeň, týká se i Plzeňského kraje. Baroko je pro Plzeň 2015 nejdůležitější krajské téma. Plzeň 2015 a ZČG by měly na tomto tématu spolupracovat.

ZČG (Petr Jindra) – Na rok 2015 se dále připravuje výstava Umění a architektura 40. let (spolu s Hanou Rousovou a Marií Klimešovou). Dalším projekt měl připravovat environmentalista Jiří Zemánek na téma Voda (čtyři řeky), tohoto projektu se ale citelně dotkne absence nové budovy galerie. Jiným projektem, jenž je vázán na novou budovu, jsou Tři totality.

Plzeň 2015 (Milan Svoboda) – Pozdrzení výstavby budovy ZČG je ranou zejména pro plánovaný program, některé projekty budou složitě hledat náhradu.

ZČG (Petr Jindra) – Na rok 2012 je plánována výstava Futurismus (Alena Pomajzlová). Další výstavou by měl být Počátek století (či tisíciletí) – průřez uměním, výběr cca 80 autorů dle toho, do jaké míry vnesli do umění nová témata a projekce. Na rok 2013 je plánována výstava Jihozápadní gotika (profesor PhDr. Ing. Jan Royt).

Dále se plánuje využití znovuobjeveného interiéru Adolfa Loose (Klatovská 110). Interiér je nyní ve vlastnictví města. Interiér by získala ZČG a sloužil by jako badatelské centrum a infocentrum pro architekturu (potažmo urbanismus a kulturu) v Plzni. Centrum by mohlo využívat sbírku architektury ZČG (od roku 2009 má ZČG oddělení architektury, které spravuje Petr Domanický; sbírky tohoto oddělení nejsou zatím rozsáhlé, ale sbírka se konstantně rozšiřuje).

ZČG (Petr Domanický) – Od roku 2010 ZČG pořádá minimálně jednou ročně výstavu s tématem architektury a urbanismu (ať už jako samostatnou výstavu nebo jako součást jiné výstavy). Dle Petra Domanického je důležité uspořádat na rok 2015 výstavu o Hanušovi Zápalovi (zatím je to vize). Jednak v tomto roce bude Plzeň Evropským hlavním městem kultury a Hanuš Zápal je považován za nejvýznamnější osobnost západočeské architektury 20. století, jednak bude výročí 130 let od jeho narození (a v roce 2014 padesáti let od úmrtí). ZČG by dále měla v budoucnu připravit výstavu Zmizelé architektury v Plzni (zbořené či jinak zaniklé budovy a místa) a výstavu věnovanou architektu Leo Meislovi (jeden z nejvýraznějších

plzeňských meziválečných architektů, který zemřel před koncem války v Terezíně).

Též je možno pořádat různé přednášky, exkurze atd. (Petr Domanický je relativně pravidelně pořádá). Kapacita projektů je nicméně velice omezená, oddělení architektury má zatím pouze jednoho odborného pracovníka.

Loosův interiér Klatovská 110 je velice důležitý a výhodný pro využití jako návštěvnické centrum z několika důvodů. Za prvé je unikátním svědectvím o architektovi světového významu („vestavěná Müllerova vila do činžovního domu“ - jediný byt v Plzni, kde je výrazně použito Raumplanu). Za druhé leží na průsečíku tří plzeňských mezníků – Bezovka (urbanismus a architektura), Klatovská třída (urbanismus, architektura, sociální reprezentace), sousedství budovy Českého rozhlasu Plzeň (architektura). Za třetí leží mimo historické centrum Plzně a může pomoci vytáhnout návštěvníky mimo klasický centrální okruh, právě do oblasti náměstí Míru a Bezovky.

NPÚ (Jana Domanická) – Primárním úkolem památkového ústavu je péče o památkový fond, jeho hodnocení a rozšiřování. Další projekty se dějí na bázi „když zbude čas“. Nicméně v poslední době se ÚOP v Plzni snaží pořádat alespoň jednou do měsíce přednášku či exkurzi pro veřejnost, a to obvykle v čtvrtletních cyklech. Proběhl přednáškový cyklus Současná architektura a historické město, nyní probíhá cyklus Ze života památek. Odborné pracoviště též připravuje přednášku na téma Ochrana historických měst (Plzeň, Domažlice, Horšovský Týn atd.). Přednášky nejsou honorované a jsou iniciativou pracovníků NPÚ.

Na otázku Marka Siváka, zda se bude ÚOP věnovat konkrétním budovám, např. Městským lázním či zámku Štáhlavy, Jana Domanická odpověděla, že tyto přednášky byly a jsou pilotní a jsou tedy jakýmsi průřezem tématy, ale asi bude možné do budoucna připravit i úježi zaměřené přednášky. Dále připomněla, že na konci přednášek probíhá diskuze, kdy je možné klást konkrétnější dotazy.

Na poznámku, že přednášky zatím nejsou příliš medializované, Jana Domanická odpověděla, že je to pravda, mohly by být lépe oznamované, zatím jsou pozvánky v Českém rozhlasu Plzeň, na internetu, na mail-listu a na plakátech. Též se přednášky konají od 17:00, aby se jich mohly účastnit i pracující.

Stanislava Brejchová vznesla dotaz, zda je odborná složka ÚOP v Plzni ochotna reagovat na aktuální témata. Jana Domanická širší oklikou odpověděla, že určitě ano. Petr Domanický zkusil popsat situaci v NPÚ ÚOP s odstupem bývalého odborného pracovníka. Dle něj je to záležitost jednotlivých lidí a lze jen velice těžko vystupovat s oficiálním názorem. Bylo by skvělé, kdyby instituce jako taková mohla běžně zaujímat oficiální stanovisko k aktuálním kauzám, ale k dané problematice toho obvykle nejvíc ví konkrétní odborný pracovník, který je ovšem svázán pravidly a nařízeními ředitele ÚOP a ten je svázán nařízeními z pražské centrály. Vymoci si oficiální stanovisko je tedy administrativně i časově náročné. Pisatel zápisu by chtěl doplnit, že by stačilo, aby byla na aktuální témata flexibilně pořádána setkání / besedy, kde by NPÚ nemuselo zaujímat oficiální stanoviska, ale odborní pracovníci by podrobně a pokud možno nezávisle popsali problematiku. Bylo by pak na účastníkovi setkání dojit si k vlastním závěrům.

Rozpoutala se vášnivá diskuze, že zásadním nedostatkem je, že v Plzni nejsou lidé - specialisté - na architektonická a urbanistická témata (respektive jsou, ale je jich málo nebo jsou nuceni se věnovat něčemu jinému), protože tu chybí na tato témata instituce. Část institucí se v posledních letech začala tématy více zabývat, všechny ale okrajově (ZČG má oddělení architektury, ZČM se architekturou zabývá ve svých projektech a UUD ZČU má obor design, kde je také okrajový zájem o architekturu). Většina projektů na tato témata se dělá

zadarmo, ve volném čase odborníků. Marek Sivák připomněl, že pokud by vzniklo něco jako Centrum pro urbanismus, architekturu a design, o kterém bude řeč později, mohl (nebo měl by) při něm vzniknout i fond na financování urbanistických, architektonických a designových projektů a odborníků na tyto projekty. Marek Sivák dále vznesl dotaz, zda je reálné v budoucnu otevřít na UUD obor architektura. Petr Klíma odpověděl, že je skoro nemožné toto prosadit, nicméně časem by mohla vzniknout specializace interiérový design (ten je nyní vyučován jako jeden z předmětů). Milan Svoboda doplnil, že Plzeň 2015 by se mohla snažit zajistit část finančních prostředků na programy Centra pro urbanismus, architekturu a design.

Jana Domanická uvedla, že v Plzni neexistuje nic srovnatelného s Pražskou informační službou (www.praguewelcome.cz). Dále poznamenala, že poslední průvodce po Plzni vyšel v 80. letech (Petr Domanický doplnil, že poslední kloudný průvodce vyšel v roce 1961). Marek Sivák připomněl, že v mnoha českých městech (např. v Klatovech a Sušici) probíhaly v létě pravidelné průvodcované prohlídky městem zdarma, a to v případě Sušice i mimo centrum města!

Petr Domanický uvedl, že pro plzeňskou architekturu a urbanismus, a zejména pro období 20. a 21. století, neexistuje kvalitní literatura. Milan Svoboda uvedl, že by město slíbilo podpořit vznik publikace Plzeň výtvarná, jako náhradu za to, že nejsou prostředky na úpravu parkové části Štruncových sadů. Petr Domanický dále pokračoval, že ti, co připravují vycházky a průvodcují po Plzni tedy nemají z čeho čerpat informace. Petr Jindra doplnil, že Petr Domanický je autorem části o architektuře významného edičního počínu Umění českého západu, kde je zmapována architektura 1925-51. Dále bylo doplněno, že Petr Domanický je spoluautorem knih Slavné vily Plzeňského kraje a Plzeň v době secese. Jisté části plzeňské architektury jsou tedy zmapovány, ale jsou to fragmenty. Neexistuje zásadní chronologická a ucelená publikace. Milan Svoboda řekl, že Brno a Ostrava se takovýmto publikacím věnují dlouhodobě a systematicky. Jana Domanická na to reagovala, že v Ostravě bylo zájmem právě NPÚ zpracovat Průvodce architekturou Ostravy (Martin Strakoš), což v Plzni zatím zájmem nebylo. Petr Domanický pokračoval, že nakladatelství Obecní dům Brno soustavně vydává knihy nejen o architektuře 20. století, ale i např. monografie ateliérů 21. století. Milan Svoboda na to reagoval slovy, že to je pravda, ale Brno má jiné nedostatky, např. příliš nepodporuje nezávislá divadla, což Plzeň dělá. Stanislava Brejchová se zeptala, zda není nějaká podobná publikace v edičním plánu ÚOP v Plzni. Jana Domanická odpověděla, že je v edičním plánu Sborník. Petr Domanický dodal, že jedna věc je říci, že se udělá knížka, druhá věc ale je, kdo ji udělá? V Plzeňských podmínkách je strašně těžké knihu udělat a trvá to dvakrát až třikrát déle, než v jiných regionech. Důvodem je zejména nedostatek předchozích publikací (mnoho věcí se zkoumá poprvé), nedostatek odborníků a jejich času. Petr Jindra si povzdechl, že na Petra Domanického toho padá hodně.

Ida Kaiserová vznesla dotaz, jestli tak, jak jsou špatné či nedostatečné urbanistické a architektonické instituce a publikace, je taky špatný současný urbanismus a architektura. Ida Kaiserová byla opravena, že vydané publikace rozhodně nejsou špatné, problém je, že je jich málo a jsou fragmentovité. Milan Svoboda řekl, že ani ÚKRMP není špatný, i když ne zdaleka vše je na něm dobré. Ačkoliv primární úkoly ÚKRMP spočívali v něčem úplně jiném, snažil se ÚKRMP v době, kdy na něm Milan Svoboda působil, o popularizační činnost. Zpracovali DVD 50 nej plzeňské architektury (2006), zavedli Cenu Hanuše Zápala, snažili se prosazovat architektonické soutěže. Dnešní situace ÚKRMP je mnohem složitější – již dnes musí přesně říci co a za kolik peněz chtějí příští rok realizovat a politici jim v tom pak škrtaří. Milan Svoboda

dále míní, že ÚKRMP není atraktivní pro top lidi, a to z důvodu nedostatku pravomocí a horšího finančního ohodnocení než dostanou jinde.

Ida Kaiserová se zeptala, pokud tu tedy chybí silná instituce a dobří architekti, jestli by její ustanovení problém vyřešilo. Odpovědí bylo, že to problém úplně nevyřeší, ale nastartuje řešení, což je důležité. Milan Svoboda na to reagoval, že v Plzni jdou dobří architekti. Velkým problémem a překážkou hodnotné architektury v Plzni je stavební úřad. Radek Dragoun navrhl velice slušný polyfunkční dům ve Veleslavínově ulici, stavební úřad projekt odstřelil, protože chybělo asi 6 parkovacích míst. Naproti tomu je v Plzni možno udělit výjimku, že obchodnímu centru bude scházet např. sto parkovacích míst. Architektura tu prostě není prioritou. Stavební úřad je tragédie, politici architekturu ignorují, primátor se jí částečně zastává (slibovaná kniha), ale to samo o sobě nestačí.

Ida Kaiserová se dále zeptala, zda jiné profesní skupiny, které nemají v Plzni svoji instituci, mají podobný problém. Milan Svoboda pokračoval komentářem k tomu, co se tu staví a co za architekturu vychází z veřejného sektoru (lepší domy vznikají většinou od soukromých investorů). Petr Jindra vypočetl, že problémů je hodně, schází útvar hlavního architekta, nejsou školy a instituce, a architektura tu není prioritou dávno - už za socialismu byly všechny ulice pod lešením, protože by jinak padající fasády zabily lidi. Ida Kaiserová to shrnula, že je to proto, že obyvatelé nevytváří politickou poptávku a aby se situace změnila, musí se architekti naučit mluvit s obyvateli jejich jazykem.

Pozdější dodatek Idy Kaiserové k zápisu: *Velice vám děkuji za energii spojenou s organizací schůzky a zpracováním výstupu, přesto, že jsem se všichni více méně znali, bylo dobré se sejít nad tak závažným a složitým problémem (rozvoj území města Plzně) jakoby poprvé, programově považuji za nejdůležitější synergizaci efektů různých subjektů, jednotlivců a idejí, věřím, že se k ní blížíme.*

Mám svou specifickou poznámku sociologa - co mi v debatách s lidmi od architektury a umění schází a co považuji za předpoklad rozšíření nějaké "osvěty" stran kultivace sdílených veřejných prostorů směrem k veřejnosti a rozhodujícím složkám, tedy schází mi ten "překlad" do řeči nearchitekta, občana, obyvatele. Jenom to naťuknu, nechci Vás obtěžovat traktáty - ale jde o to, že ty prostorové změny v uspořádání mají i funkční dopady a s tou destrukcí hmotných objektů se destruuje i ta sociální funkce, kterou ten objekt (resp. uspořádání objektů, jejich komplexita) plnil. A že to nejde donekonečna bez adekvátní náhrady destruovat, protože pak už to nikdo nedá dohromady (viz. metafora P. Domanického o sepsi organismu města). Toto je třeba obyvatelstvu překládat do jeho řeči a naznačovat, jak se to týká v podstatě každého. (Samozřejmě je třeba mluvit i o tom, že během této destrukce, někdo vydělává, že v tom platí nějaký zákon o zachování energie, ta se ztratí z toho veřejného prostoru a uvízne u někoho na účtě).

Dále se diskutovalo, že Plzeň ztratila zajímavější pozici v architektuře už za socialismu. I dříve sice byla Praha a Brno pokrokovější (mimo výjimek typu Loos), ale za socialismu Plzeň předběhl i např. mnohem menší Liberec (Sial).

Petr Domanický prohlásil, že si vybavuje pouze dvě velká města, ve kterých byla tradice za socialismu takto brutálně a úplně přerušena, a to Plzeň a Ústí nad Labem. Ostatní města se za socialismu sunula setrvačností, byť pomalejším tempem, dále. Plzeň před válkou se vyvíjela možná pozvolněji a méně světověji, než jiná města (např. Hradec Králové), ale ubírala se správným směrem. Po válce ale nastal úplný obrat. Dodnes jsme se ale tomuto zvratu a vývoji

nepostavili čelem, nikdy se oficiálně nepřiznalo, že je něco špatně a že se musí změnit kurz. Marek Sivák dodal, že Ústí nad Labem mělo na rozdíl od Plzně štěstí na porevoluční vývoj, pokud tam působili urbanisté jako Jan Jehlík. Milan Svoboda řekl, že Ústí nad Labem mělo velké štěstí zejména s prvním porevolučním primátorem Lukášem Mašínem, který se revitalizaci Ústí plně věnoval. V Plzni byl sice relativně schopným porevolučním primátorem Zdeněk Prosek, věnoval se ale výstavbě Borských polí.

Petr Domanický pokračoval, že srovnání s drastickým přerušением vývoje Plzně nachází pouze u vysídlených sudetských měst, ale to je jiné měřítko i kontext. Milan Svoboda doplnil, že Plzeň byla za socialismu vždy viděna jako rebel, kterého je třeba trestat. Proto se zde stavěly velkokapacitní silnice, které měly sloužit zejména k rychlému přesunu vojska. Z téhož důvodu vznikl rondel na Roudné, měla se na něj napojit dálnice procházející Roudnou. Vojsko by tak v případě napadení ze západu bylo rychle u hranic.

Milan Svoboda se pokusil o srovnání, že i v jiných velkých městech, např. Brně, jsou investice do dopravních staveb stejně poměrově masivní, jako v Plzni. A také tam mají problémy, např. průtah u Výstaviště. Na to reagoval Petr Domanický, že oni tam mají alespoň to výstaviště, o které my jsme přišli. Rozpoutala se debata, zda je Plzeň ve srovnání s Brnem, ale i dalšími městy, opravdu na první pohled neutěšenější. Petr Domanický zastával názor, že ano, Milan Svoboda to kontroval. Marek Sivák dodává, že se v Brně zatím docela dařilo průšvihy zastavovat či mírnit. Příkladem je vlakové nádraží, projekt na přesun z centra nyní stojí (Milan Svoboda podotkl, že spíše kvůli nedostatku financí než politické vůli). Ohledně situace průtahu u brněnského středu města – je to možná srovnatelné s dnešní Klatovskou ulicí v Plzni. Sice jde o velkokapacitní silnici, nicméně pořád funguje městsky, má na obou stranách používané chodníky, výstavní budovy a významné veřejné stavby. Na rozdíl od toho, sady 5. května v Plzni toto vše postrádají a jsou opravdu jakousi dálnicí, od které jak střed města, tak Rychtářka odvrací oči. Následovala debata o množství financí, která měla města po revoluci, šly z toho financovat velké projekty, Plzeň to ale nevyužila. Petr Domanický to shrnul, že v Plzni velké peníze již nikdy nebudou, je tedy potřeba jít pomalu správným směrem.

ZČM v Plzni (Tomáš Bernhardt) – Tomáš Bernhardt začal poznámkou, že Západočeské muzeum na rozdíl od jiných institucí budovu má (budovu stavěnou přímo pro účely instituce), že ve své době byla evidentně prioritou a přispěl na ni i císař František Josef I. ZČM plánuje v roce 2013 otevřít novou stálou expozici Vývoj osídlení v Plzni od pravěku do pol. 19. stol. Tato expozice bohužel nezahrnuje novodobé dějiny, řídí se koncepcí z 80. let a v hlavní budově na ně není místo. Moderní dějiny ale snad přibudou někdy v budoucnu. Tomáš Bernhardt zmínil, že v předrevoluční koncepci našel poznámku, že expozice moderních dějin měla být umístěna v Pekle. Tento plán je ale evidentně od revoluce opravdu v pekle. :)

Při práci na Historickém atlasu Plzně autory napadlo zpřístupnit on-line historické mapové sbírky. Projekt byl schválen, obsahuje ale dva limit: lze zpřístupnit jen mapovou sbírku ZČM, a projekt musí být hotov do konce roku 2012.

Muzeum dále připravuje výstavu Nerealizovaná Plzeň. Výstava zobrazí zamýšlené, ale nikdy nerealizované projekty v Plzni. Výstava by měla popsat celou Plzeň (např. regulačními a územními plány), dále by se ale měla zaměřit na vybrané klíčové lokality. Územní a regulační plány obsáhnou období mezi pol. 19. stol. a rokem 1988. Mezi klíčovými územími by měla být např. lokalita mezi centrem města a vlakovým nádražím, a Petrohrad. Dále by se měly představit některé veřejné prostory jako Mikulášské a Petákovy (dnes Masarykovo) náměstí a městské domy (školy, divadla, lázně).

Tomáš Bernhardt popsal vývoj dnešní asi nejspornější oblasti v Plzni (trojúhelník mezi

ulicemi Sirková, Denisovo nábřeží a Americká, který je kontroverzní kvůli plánované výstavbě OC Corso, chátrající budově Městských lázní i zatím blíže nespecifikovanému rozšíření OC Tesco) jako vývoj z periferie před centrum znovu na periférii. Na začátku 20. století a ještě za 1. republiky bylo toto místo, ač obklopené městem, periférií, kde se kvůli možným záplavám vyskytovaly pouze zahrady. Po regulaci nábřeží Radbuzy se začaly na nábřeží stavět reprezentativní budovy a místo se stalo součástí centra města. To pokračovalo za socialismu, kdy se na místě postavil např. Dům kultury. Po revoluci začalo nábřeží i okolní budovy chátrat a nyní díky „péči“ města, soukromých investorů i plánované výstavbě dostává znovu charakter periferie.

Jiří Zábran se omluvil, že musí odejít, a na odchod shrnul osobní dojem z debaty. Řekl, že je skvělé, že se pořádají dobré výstavy, že je dobře připomenout západočeské baroko, že by bylo dobré udělat průvodce po Plzni, ale nic z toho přímo nereflektuje současnou situaci a nic z toho přímo nepomůže změnit současný tristní stav Plzeňské architektury a urbanismu. Dále se zeptal na mapu u vchodu do Věže, proč nejsou žádná zákoutí kreslená na sídlištích. Bylo mu vysvětleno, že mapa je určena k hledání zákoutí, není finální a měly by se do ní kreslit. Ida Kaiserová se přidala, že Plzeň 2015 by měla pamatovat na sídliště. Jiří Zábran pokračoval, že na sídlištích žije většina Plzně, je proto velmi důležité se jimi zabývat. Použil pojem „počmáraná sídliště“ v reakci na zateplování a barvení fasád. Petr Domanický doplnil, že mu přijde celkový stav sídlišť mnohem horší, než za komunismu. Za komunismu na nich alespoň fungovaly školy, školky, knihovny, obchody, místní centra, ve veřejném prostoru byly umístovány sochy. Dnes jsou školky zavřené, většina obchodů je zrušena či je nahradily herny, sochy byly odstraněny nebo zdemolovány.

Archiv města Plzně (Adam Skála) – Budoucí směřování archivu není jisté, k novému roku nastoupí nový ředitel a zatím se neví, kdo to bude. Je zapotřebí vystavět plánovanou budovu archivu na Světovaru, jinak hrozí, že mu Archivní správa odebere akreditace (statut městského archivu a stane se např. pouhou spisovnou). To by bylo tragické, neboť by již nešlo (nebo mnohem obtížněji) veřejně ve sbírkách bádát. Nicméně primátor se o situaci zajímá, byl se s ředitelem podívat na plánované místo na Světovaru. Tomáš Bernhardt podotknul, že současné umístění archivu opravdu není šťastné, zatímco archiv sídlí ve 3. patře zadního traktu radnice, v přízemí je umístěna trafostanice. Na konverzi části Světovaru na archiv zatím nejsou finance. Adam Skála dohledal, že v roce 2009 byla konečná cena potřebných investic 350 milionů korun (přibližně cena parkovacího domu Rychtářka). Archiv města Plzně spadá pod Úřad správních agend Magistrátu města Plzně, je tedy financován městem. Petr Jindra podotknul, že Plzeň nemá ani své městské muzeum. Adam Skála pokračoval, že dříve jmenovaná města – Brno, Ostrava, Ústí na Labem mají všechny nový archiv. Petr Domanický to shrnul, že problém není, že chybí jedna dvě veřejné budovy. Problémem je, že chybí budovy pro téměř všechny instituce (galerie, archiv, planetárium, hvězdárna, koncertní sál...).

Adam Skála dodal, že kromě nové budovy plánuje archiv spolu se ZČM projekt Letecká fotografie ve službách archeologie. Archiv by měl též spolu s dalšími institucemi podílet na Dějinách Plzně. Tento nápad inicioval primátor Martin Baxa krátce po svém zvolení a přišel s ním za PhDr. Jaroslavem Doušou (vedoucím Archivu města Plzně). Dějiny Plzně by měly mít tři díly a poslední díl (moderní dějiny) budou tvořit dva svazky. Starší dějiny umění a architektury by měl zpracovat (či koordinovat) Petr Jindra, novější dějiny architektury a urbanismus má na starost Petr Domanický.

Ad 3) VZTAH INSTITUCÍ A VEŘEJNOSTI, VZDĚLÁVACÍ FUNKCE

Tento bod si připravila Irena Ellis. Irena se krátce představila, pochází z Brna, studovala a působila v Praze a Anglii, nyní žije v Plzni.

Dle výroční zprávy ZČG tvoří školy 1/30 z objemu návštěvníků. Dle údajů ZČM v Plzni jsou ze 124 tisíc návštěvníků 15 tisíc školy. Irena Ellis popsala situaci ve Velké Británii, kde jsou edukační programy zásadní, dle nich jsou institucím přidělovány finance na provoz (na funding se vykazuje, co si lidé z výstavy odnesli). Irena Ellis působila nějaký čas ve Veletržním paláci Národní galerie. Edukační programy této instituce byly skvělé a měly ohromnou návštěvnost, a to i přes to, že galerii vedl profesor Milan Knížák (nechával edukační oddělení dělat svou práci). Kde je zakopaný pes u plzeňských institucí?

Milan Svoboda pronesl, že my v našem věku už to tu nezachráníme, je potřeba se soustředit na mladé generace.

Petr Jindra se snažil odpovědět na otázku Ireny Ellis. Jedním z problémů jsou nedostatečné prostory ZČG. Konverze Masných krámů na galerii pochází z konce 60. let, byly tehdy koncipovány jako galerie a koncertní síň lidových škol umění. Prostor výstavní sítě Pražská 13 byl pro galerii asi zcela nevhodný, ač mu dal architekt Roman Koucký velmi pěkné řešení. Milan Svoboda tuto situaci nazval „povedený vyšlismus“. Petr Jindra pokračoval, že Pražská 13 nemá žádné zázemí („ateliér“). Irena Ellis odpověděla, že tyto programy lze dělat i v expozicích. Petr Jindra dále pokračoval, že měl na mysli ateliér v expozicích – tzv. integrovaný workshop, jako funguje např. v Japonsku – ne žádnou místnost s pastelkami. Pokud přijde do Pražské 13 školní skupina, je to kapacitní problém. Na dětské animace se pak galerie zavírala, což pak může představovat problém pro mimoplzeňského návštěvníka, který přijel speciálně na výstavu. Irena Ellis se zeptala, zda se musí galerie zavírat, možná by se nemusela. Petr Jindra odpověděl, že expozice primárně nepočítají s dětským divákem a v provozu to jde jen těžce sladit. Workshopy si prakticky vynucují uzavření galerie, to ale není ten základní problém.

Základní problém je začarovaný kruh, kdy galerie nemá prostor koncipovaný pro animační programy a tím pádem nemohou rozjet edukativní tým. Dalším problémem by pak byly finance na tým. Stanislava Brejchová podotkla, že edukativní pracovník má být přizván již k plánování výstavy a od té doby úzce spolupracovat s kurátorem, aby se nestalo, že expozice nepočítá s dětským divákem. Petr Jindra podotkl, že v ZČG je to zejména organizační problém. ZČG má od 90. let jednoho edukativního pracovníka a dále ZČG spolupracuje s katedrou výtvarné výchovy ZČU. Studenti si připraví vlastní animaci, za kterou dostanou zápočet. Problém je, že si studenti musí vše zařídit sami, včetně obvolání a zajištění školy na animaci. Chybí i další nabídka, např. program pro rodiče s dětmi.

Petr Jindra řekl, že se alespoň povedlo připravit metodické listy pro pedagogy, a vždy ke každé výstavě se pořádá den otevřených dveří pro pedagogy (původně se mělo za to, že nebude zájem, zájem ovšem předčil očekávání). Irena Ellis připomněla, že se dají dělat i off-site programy (chodí se přímo do škol). Toto se netýká jen galerie, ale i muzea a dalších institucí. Jindřich Lukavský a jeho kolegové a studenti přišli s tím, že by pro Plzeň možná fungovala externí instituce či spolek zajišťující tyto programy napříč kamennými institucemi. V Hamburku funguje Museumdienst, v Kolíně na Rýnem spolek externích pedagogů, co připravují programy pro muzea a galerie.

Petra Domanického napadlo, že by šlo spojit síly při plánované rekonstrukci Masných krámů a počítat při ní s edukačními programy, což by bylo naprosto zásadní. Petr Jindra řekl, že na toto téma by se měla možná odehrát samostatná diskuze, kde by byli účastní ředitelé institucí a chybějící instituce (např. divadlo).

Milan Svoboda řekl, že oni pořádají pondělky pro školy, zejména gymnázia. Dále by chtěli,

aby měly školy na Fóru pro kreativní Plzeň svou studentskou delegaci.

Petr Domanický podotknul, že nová budova galerie zatím stát nebude a je tedy potřeba pracovat s tím, co je, v prostorech, které jsou.

Petr Domanický dále pokračoval, že na rohu Pražské a Perlové teď fungují tři veřejné budovy (ZČG: Masné krámy a Pražská 13, Plzeň 2015: Vodárenská věž). Budovy samy bojují s prostory v interiéru, ale mimo něj svírají úzký veřejný prostor, se kterým by se dalo něco dělat. V prostoru se nachází chodník, silnice a tramvajové koleje. Tento nápad se dále diskutí rozšířil, že by se mělo něco dělat s celým „muzejně-galerijním prostorem“ v centru, tedy s Perlovou ulicí až k Pivovarskému muzeu a se sady až ke Zvonu a dále k hlavní budově Západočeského muzea. Nicméně toto rozšíření najednou nabývá jiného měřítko a asi by se mělo začít něčím konkrétním a hmatatelným mezi oněmi třemi institucemi.

Druhý nápad Petra Domanického byl silný apel na to, aby se „zarezervoval“ pozemek U Zvonu pro galerii. Nemůže se čekat, až se galerie postaví, to je nyní příliš vachrlatá možnost, pozemek se musí začít využívat pro umění už teď!

Petr Jindra řekl, že když se dělal na místě archeologický průzkum, tak se pozemek oplotil, ale společnosti se nic nesdělovalo, na plotu se neobjevila žádná informace. Což je o to více s podivem, že se mělo jednat o veřejnou budovu. Petr Jindra urgoval na město, aby bylo oplocení využito na reprodukce galerijních děl, co by tam pak měla být vystavována, ale nesetkal se s pochopením. Nejdřív přišly výmluvy, že je tam provizorní plot, musí se počkat na stálý, ale ani po instalaci stálého se nic nestalo.

Marek Sivák se zeptal, zda jsou ještě odhalené archeologické výkopy. Pokud ano, byla by škoda je zavážet, byly by mnohem zajímavější postavit nad nimi pochozí platformu a umožnit vizuální zážitek. Platforma by díky výkopům rázem dostala přirozený náboj. Nicméně bylo odpovězeno, že výkopy jsou již zavezeny.

Milan Svoboda komentoval otázku ohledně financí na galerii. Pokud by Kraj opravdu chtěl, mohl dostat velký příspěvek z Norských fondů, Kraj se ale o něco takového ani nepokusil. Pozemek U Zvonu náleží městu, ale má s Krajem dohodu, že pokud Kraj postaví do roku 2015 na místě novou budovu ZČG, dostane pozemek za symbolickou cenu 1 Kč / m². Pokud se to nepodaří, tak nikdo neví, co bude dál.

Pozdější dodatek Petra Jindry k důležitosti spojení místa U Zvonu a nové budovy Západočeské galerie (reakce na diskusi, zda implikovat pro veřejnost, že na dané místo budova jako galerie patří, nebo se veřejnosti ptát, co by na místo chtěla): *Rád bych upozornil, že vox populi nápadně charakterizuje ta vlastnost, že sociální, kulturní, estetické a jiné nadosobní hodnoty objevuje s významným zpožděním teprve poté, kdy se ve veřejném prostoru prosadí (většinou zásluhou elity) a realizují (když je pánbůh doma). Význam nové budovy galerie v plném smyslu široká veřejnost nechápe, neboť více než jedna generace nemá zkušenost muzea umění se stálou expozicí v tomto městě (úzký výběr ze sbírek galerie byl do roku 1985 ve výstavním sále Západočeského muzea, sám jsem se tam kdysi seznamoval se starým a moderním uměním). Hodnota sbírek jde řádově do stamiliónů, jedná se o exkluzivní díla starého, moderního i současného umění. Veřejnost smysl a funkci budovy galerie plně pochopí, domnívám se, přibližně pět až deset let poté, co bude budova s touto expozicí veřejnosti sloužit. Debata o tom, zda většina chce nebo nechce budovu pro něco, co nezná a nemůže ocenit, protože neměla příležitost vtělit to do své životní zkušenosti, nemá smysl. Tu budovu je prostě potřeba postavit a sta a stamilionové umělecké hodnoty učinit součástí kulturního života města. Představme si debatu o tom zda má smysl Louvre jako veřejná expozice... Přeháním, ale princip je stejný. V případě nové budovy galerie, jejíž prvotní a*

hlavní funkcí je zpřístupnění mimořádných uměleckých sbírek, není na místě otázka líbí, nelíbí, chci, nechci, nýbrž pouze vůle věc uskutečnit. Jinými slovy, je to mimo debatu. Což nezni liberálně a demokraticky, je to však právě imperativ liberalismu a demokracie, který založil veřejné sbírky - např. ten Louvre (připomínám, před tím si potěchu z umění vyhradili panovník, šlechta a několik majetných měšťanů kochajících se vlastními sbírkami v soukromí).

Promluvil Petr Šneberk, architekt z Plzně. Navázal na dřívější diskuzi o nově objeveném interiéru Adolfa Loose a Heinricha Kulky. Spolu se studenty FA ČVUT pořádali workshop, jak by šel interiér upravit a využít. Petr Šneberk dále řekl, že když byla v Plzni delegace z Vídně, byla udivena ze dvou věcí. Za první, kolik Loosových bytů v Plzni vlastní město. Za druhé, jak je možné, že se o ně město příliš nestará, že ještě nejsou rekonstruované a trvale přístupné? V Rakousku by to prý vypadalo úplně jinak, tam ale na neštěstí jsou snad všechny byty v soukromém vlastnictví.

Petr Domanický řekl, že v Plzni má na starosti Loosovy interiéry odbor prezentace a marketingu.

Tomáš Bernhardt navázal na dřívější diskuzi, že by měl na Kraji položit otázku na využití místa U Zvonu někdo zvenčí (ne z krajské instituce), např. Milan Svoboda z Plzně 2015. Dále popsal, jak viděl v Paříži zvláštní Muzeum pro práci s dětmi. Když toto muzeum jeden rok rekonstruovali, tak byl v Boulogneském lesíku natažen stan, který sloužil jako provizorní muzeum pod širým nebem. Něco takového by šlo aplikovat na místo U Zvonu.

Ozvaly se hlasy, že by se mělo pracovat alespoň kontinuálně s prostorem sadů. Že by celé sady mohly být pěší a muzejně-galerijní zónou. Petr Domanický podotknul, že to není úplně možné, neboť se město neuvěřitelným způsobem zbavilo části sadových pozemků a vyměnilo je Jiřímu Janečkovi za jiné pozemky. Nyní je na nich parkoviště hotelu Continental.

Ad 4) CENTRUM URBANISMU, ARCHITEKTURY A DESIGNU

O Centru promluvil Petr Klíma. Řekl, že tento nápad dostal už dávno, něco takového v Plzni citelně chybí. Petr Klíma upozornil na příbuzné projekty v jiných městech. V Brně funguje Galerie architektury, jejíž chod zajišťuje sdružení 4AM (www.forum4am.cz). Ve stejném městě je i Dům umění (www.dum-umeni.cz), jehož současný ředitel Rostislav Koryčánek (bývalý šéfredaktor časopisu Era 21) pořádal již třetí ročník Bienále Sochy v ulicích (Brno Art Open). V Brně dále sídlí právě architektonický časopis Era 21 (www.era21.cz), který organizuje zajímavé akce (vycházky, přednášky). V Pardubicích existuje projekt Offcity (www.offcity.cz). Ostrava má Centrum nové architektury (www.cnarch.cz) a hlavně iniciativu kolem antikvariátu Fiducie (www.antikfiducia.com/czech).

Petr Klíma se přimlouval, aby byl v plzeňském Centru zastoupen design stejně význačně, jako architektura a urbanismus. Za první je v Plzni Ústav umění a designu – tedy 200 mladých lidí, co design studují, za druhé má design v Plzni silnou, byť nepříliš známou, tradici.

UUD ZČU je připraven podpořit vznik Centra urbanismu, architektury a designu. Petr Klíma mluvil o Centru i v abstraktní podobě, pokud by nemělo vlastní budovu. Marek Sivák vyjádřil názor, že právě pevné místo je pro Centrum bytostně důležité, protože Centrum urbanismu, architektury a designu bude pro většinu laiků tak nekonkrétní a neznámý termín, že nebudou vědět, co si pod tím představit. Pokud to ovšem bude skutečné „centrum“, kam se dá přijít a něco dělat, pak to bude snáze uchopitelné. Petr Klíma souhlasil, jen řekl, že nechtěl, aby to ztroskotalo na tom, že nebudou vhodné prostory. S tím Marek Sivák souhlasil. Milan Svoboda řekl, že na Světovaru je stále volné místo (administrativní budova vpravo od vstupu). Marek

Sivák řekl, že se před chvílí mluvilo o i nově objeveném bytu od Loose v kontextu, že by mohl sloužit právě jako takové podobné centrum.

Dále se diskutovalo o konkrétní podobě Centra. Mělo by být občanským sdružením? Pod institucí, či zcela nezávislé? Co by měl být jeho prvotní program? Petr Klíma a Marek Sivák slíbili doplnit a rozeslat fiši, kterou zpracovala Plzeň 2015, poté se jí zabývala i Škoda Plzně.

Ad 5) MĚSTSKÉ ZÁSAHY V PLZNI

Petr Klíma krátce představil myšlenku přenesení Městských zásahů do Plzně. Mohl by to být jeden z prvních projektů Centra urbanismu, architektury a designu. Městské zásahy jsou autorským projektem Matúše Valla a Olivera Sadovského, který má za účel vybudit architektky i nearchitektky k drobným i rozsáhlejším, lehce i hůře realizovatelným projektům týkajícím se veřejného prostoru ve městech. Městské zásahy jsou tedy líhni myšlenek, účastníci pracují bez nároku na honorář a ukazují běžným občanům, že architekti nejsou sobečtí budovatelé vlastního pomníku, ale naopak cítí niternou potřebu poukázat na to, co nefunguje, a že existuje řešení, jak by to fungovat mohlo.

Ad 6) VÝSTAVA URBANISTICKÝCH A ARCHITEKTONICKÝCH PROJEKTŮ DO PLZNĚ

Marek Sivák navázal na myšlenku Městských zásahů v Plzni a zopakoval debatu, která dříve proběhla pomocí e-mailu s Petrem Klímou. Marek Sivák se domnívá, že je skvělý nápad přitáhnout do Plzně Městské zásahy, možná by ale bylo přínosnější v kontextu Plzně nejprve zmapovat existující projekty a udělat z nich urbanisticko-architektonický sborník, který by právě mohl sloužit i pro účely MZ. Plzeň se totiž vyznačuje neuvěřitelným množstvím teoretických projektů, z nichž byl jen zanedbatelný zlomek realizován. Marek Sivák se obává, aby pouhé přenesení MZ nevyvolalo krátkodobou vlnu, která by se rychle zvedla a rychle opadla. Dle něj potřebuje nekoncepční Plzeň zavést na svou obranu velice koncepční přístup.

Mapování existujících projektů z poslední doby by mohlo nejlépe proběhnout formou výstavy. Plán je oslovit jak ateliéry, které od revoluce zpracovávali nějaká zadání pro město, tak studenty i účastníky architektonických soutěží, aby poskytly své projekty k výstavě. Výstava by pravděpodobně mohla proběhnout na více částí (pokud nebude kapacita připravit tak velký projekt najednou) a na konci by se mohla spojit s dalšími připravovanými či uvažovanými projekty na podobné téma (ZČM – Nerealizovaná Plzeň, ZČG – Zmizelá Plzeň) v podobě unikátní velkovýstavy.

Marek Sivák připomněl, že právě tento široký kontext je jednou z nejdůležitějších věcí – pořádat výstavy a projekty koncepčně a zasazovat je do společného kontextu, tedy např. spojovat práci galerie, muzea a dalších institucí pod společný název a náboj. Projekty budou v několika částech (výstavách), klidně i v jiných časových obdobích, takže se neztratí autonomie a autorství institucí, ale projekty budou jasně navazovat – spolupracovat – budou navenek působit mnohem silněji.

Dále se zmínila i možnost druhého „předkola“ městských zásahů, které by bylo zejména pro veřejnost – nearchitektky, a které by mělo za úkol zjistit, jaká místa vnímá široká veřejnost jako problémová a jakou změnu by si představovala.

Milan Svoboda reagoval, že nápad s výstavou existujících projektů je možný, ale jestli by nebylo pro Plzeň přínosnější „svězt se“ na vlně Městských zásahů, dokud ta vlna má sílu.

Stanislava Brejchová a Irena Ellis připomněly, že ještě existují projekty z původních veřejných debat a projektů Plzně 2015 – Future City Game, Urban Ideas Bakery. Tyto výstupy

by šly využít pro výstavu existujících projektů nebo jako nápady veřejnosti na změny v Plzni.

Milan Svoboda řekl, že by možná ještě více, než výstava, mohly současný stav rozvířit krátkodobé projekty jako např. veřejné přednášky ve stylu Pecha Kucha night. Toto je také licencovaný projekt, stálo by ale za to zjistit, zda musí přednášející hovořit o svých projektech, nebo zda by šlo touto formou představit právě sérii zamýšlených, ale nerealizovaných projektů pro Plzeň.

Marek Sivák dodal, že by šlo aktivitu jako Pecha Kucha night uspořádat jako doplnění zmíněné výstavy, neboť v obou případech bude nutné po projektech pátrat a zabývat se jimi do hloubky a pak už lze materiál využít oboustranně.

Ad 7) ZÁVĚR

„Hledání potřeb Plzně“ krystalizovalo v průběhu celé debaty, mnoho příspěvků vyvolalo okamžitou spontánní diskuzi, často s přehledným závěrem. Nejdůležitější výstupy jsou shrnuty na začátku tohoto zápisu.

Petr Domanický se na závěr zeptal Milana Svobody, zda se v Plzni povedla ještě jiná architektonická soutěž, než ta na kašny (tj. soutěž, kde ten, kdo vyhrál, opravdu vítězný projekt zrealizoval). Milan Svoboda přemýšlel a pak uvedl radnici Plzně 2 na Slovanech. Oba projekty – jak kašny, tak radnice, patří v Plzni k těm nejúspěšnějším.

Marek Sivák se zeptal Petra Domanického, zda by byla vůle ZČG pracovat na nějakém vyloženě současném tématu (např. oné výstavě porevolučních projektů). Petr Domanický řekl, že by to určitě byla možnost, ale momentálně na to není kapacita.

V dnech 17.9.2011 - 11.10.2011 zapsal Marek Sivák, další doplnění z poznámek Ireny Ellis